

Шаповал Олександра Володимирівна,
кандидат мистецтвознавства, молодший науковий
співробітник. Інститут мистецтвознавства,
фольклористики та етнології імені
М.Т. Рильського НАН України, Київ

Oleksandra Shapoval,
Ph.D. in Art Criticism, junior research fellow.
Rylskiy Institute of Art History, Folklore and
Ethnology of the National Academy of Sciences of
Ukraine, Kyiv

УКРАЇНСЬКА СУЧАСНА АНІМАЦІЯ: ДОСЯГНЕННЯ, ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Анотація. Метою статті є дослідження розвитку та становлення української сучасної анімації, виявлення нових тенденцій і напрямів розвитку. Авторка аналізує фільми, створені аніматорами за останні десять років, бо саме на цей період припадає активний розвиток сучасної української анімації.

Ключові слова: українська анімація, національна свідомість, сучасні технології, анімаційні серіали.

Постановка проблеми та актуальність дослідження. В українському кінематографі протягом останнього десятиліття відбувається стрімке зростання анімаційних картин. Нові українські фільми почали активно демонструвати у широкому прокаті, їх представляють на відомих світових кінофестивалях, де вони виборюють почесні нагороди. Поступово налагоджується успішна співпраця українських кінокомпаній з міжнародними партнерами. Ще зовсім нещодавно українських анімаційних картин з'являлося зовсім небагато і вони лишалися непоміченими глядацькою аудиторією. Сьогодні можемо говорити про певне відродження українського анімаційного кінематографа. Одну з провідних ролей у цьому відіграла професійна діяльність українських кінематографістів, які сприяли формуванню державної політики у галузі кіно та системи підтримки кінематографа, наближених до сучасних європейських практик. Значна кількість різноманітних анімаційних проєктів фінансується як державою, так і приватними компаніями. Попередній, радянсько-український, досвід демонстрував світові самотні стрічки класичної мальованої мультиплікації, яка наразі користується меншою популярністю, ніж раніше. Значна кількість українських аніматорів активно застосовують новітні технології й запозичують

західний досвід (зокрема студій Disney, Pixar та ін.), проте створюють яскраві, непересічні анімації з притаманними лише українцям характерними рисами. Змінюються технології виробництва, з'являються новітні засоби вираження, формуються інші глядацькі запити – все це потребує дослідження.

Мета статті. Узагальнити здобутки українських аніматорів за останні десять років і визначити досягнення, проблеми та перспективи розвитку сучасної української анімації.

Аналіз сучасних досліджень і публікацій. Сьогодні маємо зовсім небагато ґрунтовних досліджень присвячених розвитку української сучасної анімації, що створена за останні десять років. Однією з вагомих наукових розвідок у часи Незалежності стала книжка Л. Брюховецької «Українська анімація: збірник статей». Автори дослідження звертаються насамперед до творчості знакових українських аніматорів, аналізують їхні здобутки, простежують розвиток української анімації від зародження і до сучасного періоду. Також доповнюють книжку спогади, роздуми та інтерв'ю з митцями та додаток з переліком численних фестивальних нагород українських аніматорів, про яких ідеться у дослідженні. Та попри ґрунтовне дослідження доробку українських аніматорів попередніх років, мало вивченими залишаються роботи українських

аніматорів за останнє десятиліття. А саме в цей час було створено досить багато анімаційних картин для широких мас глядачів, що потребують аналізу та дослідження. Тому авторка передусім аналізує безпосередньо анімаційний матеріал і робить певні узагальнення та висновки. Також авторка спирається на окремі статті, де аналізуються та досліджуються сучасні анімаційні стрічки, серіали, фестивальний рух. Зокрема, послуговуючись такими ресурсами, як «Детектор медіа», «Медіакритика», «Кіно-Театр», «Чілдрен Кінофест» та іншими.

Виклад основного матеріалу. Простежуючи розвиток української анімації впродовж останнього десятиліття, слід зазначити, що українські кінематографісти активно вивчають і запозичують західний досвід, сучасні технології та створюють яскраві, самобутні українські картини, з характерними національними рисами та автентикою. Зокрема, це і персонажі з народних казок і легенд (козаки, Котигорошко, Кожум'яка, Мавка), і сама атмосфера, і музичний супровід у анімаціях. Нове бачення народних казок постає у сучасних анімаційних рімейках. Наприклад, анімаційний серіал «Пригоди Котигорошка та його друзів» (2014 р.), створений на студії «Українафільм», в основу якого покладено український фольклор. Народні казки, міфи, пісні й приказки, дещо осучаснені й подані з гарним гумором, який розсмішить і дітей, і дорослих. Образи головних героїв, також створені з допомогою автентичних легенд і переказів, утверджують непереможність українських вояків, які візуально нагадують козаків. Котигорошко постає веселим парубком, наділеним богатырською силою, стійкістю, витривалістю та кмітливістю. Разом зі своїми друзями – Крутивусом, Вернигорою, Вернидубом і птахом Оудом, подорожують світом і весь час потрапляють у різні пригоди. Прем'єра серіалу «Пригоди Котигорошка та його друзів» відбулася у День Незалежності 2014 р. на каналі «1+1», зараз його можна переглянути в інтернет-ресурсах.

Також у 2014 році на цій же студії «Українафільм» було створено фільм «Бабай» (реж. М. Медвідь) – перший український повнометражний мультфільм, який вийшов у широкий прокат України. Картина перемогла на одному з перших пітчінгів у Держкіно і отримала повне фінансування від держави. Стрічка виконана у класичній мальованій анімації. Це фільм-фентезі про дівчинку, яка шукає своїх батьків і зустрічається для цього з різними казковими персонажами: Відмою, Вієм, Змієм Гориничем, Чортом, Котом, Бабаєм. Задум цієї анімаційної історії досить цікавий, проте до

самого виконання є чимало запитань – кислотні кольори, які використовувалися для створення героїв, малопропрацьоване тло, надто дорослі і незрозумілі дітям жарти. При перегляді справляється враження, що візуальна частина мультфільму створювалася саме для дорослих, а не для дитячої аудиторії (хоч вказано для аудиторії +6). Також, на жаль, багато запитань до сюжету, чимало незрозумілого і нелогічного у оповіді. Українські кінокритики дали переважно негативну оцінку цій стрічці.

Важливо відзначити, що багато сучасних українських ігрових та анімаційних фільмів для дітей і підлітків мають патріотичну спрямованість, розповідають про історію українських земель, про визначних героїв, на яких хочеться рівнятися і наслідувати їх. Саме завдяки мистецьким творам, через художні образи найлегше прищепити маленьким глядачам любов до рідної землі, зацікавленість історією своєї країни та усвідомлення приналежності до цієї історії. На знакових художніх творах зростають свідомі громадяни, які цікавляться і цінують свою історію. Адже, без історії не буде майбутнього, що неодноразово було продемонстровано впродовж багатьох століть.

Анімаційний серіал «Моя країна Україна» (2014 р.) саме й створений з метою формування у підростаючого покоління національної свідомості та гордості за рідну землю. Це пластиліновий анімаційний серіал з 26 серій, за державної фінансової підтримки створений на студії «Новаторфільм» молодими режисерами та аніматорами під керівництвом Степана Ковальчука (автор знакових мультфільмів «Йшов трамвай №9», «Злидні», «Глінька», «Щедрик»). У кожній серії, яка триває 3-5хвилин, розповідається легенда, міф, казка чи просто смішна оповідка про певну місцевість України. Є серії про Київ, Львів, Тернопіль, Одесу, Кривий Ріг, Шешори, Керченський півострів та інші місця нашої країни. Один з головних меседжів мультфільму: у кожного, на перший погляд, звичайного місця є своє казка, та й усі місця насправді – незвичайні, мають свою родзинку, унікальні по-своєму. Головні дійові особи – Сашко Лірник та Кіт Вуртік – подорожують та дізнаються різні цікавинки нашої країни, від давніх-давен до сьогодення. Оповідь про життя українців супроводжується жартами, курйозними ситуаціями і може зацікавити не лише дітей, а й їх батьків. Казкар Сашко Лірник безпосередньо брав участь у проєкті та написав сценарій до багатьох серій. Цей образ був обраний не випадково, адже його казки у авторському виконанні – і живо живо на фестивалях, і у аудіо- чи відеоформаті, добре відомі й стали улюбленими для багатьох

дітлахів. Після показів на кінофестивалях, серіал демонстрували по телебаченню, а зараз його можна переглянути в інтернет-ресурсах.

У співпраці з музикантами в Україні було створено значну кількість анімаційних кліпів. Зокрема заслуговує на увагу невеликий кліп на пісню «Історія України за 5 хвилин» (2019 р.) гурту «Танок на Майдані Конго». Лише за тиждень, ролик зібрав понад півмільйон переглядів на YouTube каналі. У стислій формі, з гумором та із запальною енергією, розповідається історія України від вибуху та перших поселень, Київської Русі, битви під Крутами аж до Революції Гідності. Засобами сучасної музики та анімації, через хіп-хоп-речитатив окреслені ключові події нашої історії. Подавати інформацію про серйозні речі легко та з гумором, так, щоб вразило і надовго запам'яталося, надважливо, особливо коли йдеться про сприйняття дітьми. Автори кліпу не роблять акцент на поразках, втратах і стражданнях (що вже стало традиційним під час висвітлення нашої історії), а зосереджуються на демонстрації наших перемог і видатних особистостей. Саме такі яскраві, подекуди смішні, сучасні відео можуть привабити увагу підростаючого покоління, викликати цікавість і сприяти подальшому глибшому вивченню історії. З цим завданням анімаційний ролик впорався на 100 %, про що свідчить численність переглядів, репостів, коментарів.

Образ непереможних, веселих і кмітливих козаків неодноразово фігурує у анімаційних та ігрових українських картинах. Оновлена історія про легендарних козаків Тура, Ока і Грая, повернулася у анімаційному серіалі «Козаки. Футбол» (реж. М. Медвідь, 2016 р.), створеному на студії «Baraban» спільно з «1+1 медіа». У кожній серії розповідається, як козаки подорожують різними країнами і грають з місцевими у футбол, з ними стаються різні смішні ситуації та пригоди. За основу були взяті персонажі з відомого мультсеріалу «Козаки» (1967–1995 рр.), знятих сценаристом і режисером Володимиром Дахном. Ескізи сучасних козаків малював народний художник України Едуард Кірич, який створював і попередній мультсеріал. Потім малюнки відцифрувалися і анімувалися за допомогою графічних програм, що дало можливість увиразнити героїв. У 2018 році вийшло продовження серіалу – «Козаки. Навколо світу», в якому Тур, Грай і Око подорожують різними країнами світу і дізнаються про культурні особливості й традиції цих країв. Вони потрапляють у всілякі пригоди, кожна серія наповнена гумором і курйозними ситуаціями.

Надзвичайно важливим видається звернення до питомих українських образів, спроби інтерпретації та переосмислення нашої історії, знакових символів, традицій, легенд. Адже таке національне вираження через мистецькі твори було вкрай складним у роки радянської влади, коли за будь-яке відхилення від політики партії закривали картину, не давали дозвіл на показ або просто знищували. Тому сьогодні українські митці звертаються до табуйованих раніше тем і сучасною мовою говорять про наше минуле, наше коріння. Анімаційна короткометражка «Кобзар 2015» (реж. Б. Шевченко, 2016 р.) за допомогою аудіовізуальних засобів демонструє новий погляд на творчість Тараса Шевченка. Це фільм-алюзія за мотивами поезії Кобзаря «За байраком байрак» з циклу «В казематі». Анімація отримала державне фінансування і виробництво картини здійснювала кіностудія «Українафільм» спільно з студією «Baraban». Це лише перша серія серіалу, плануються й інші серії за творчістю Великого Кобзаря.

Також варто зупинитися на знаковому образі богатиря – Микиті Кожум'яці, який широко оспіваний в українській літературі О. Олесем, І. Кочергою, П. Тичиною та іншими відомими письменниками. Знято кілька фільмів про Кожум'яку, зокрема дві українські анімаційні картини: «Микита Кожум'яка» (реж. Н. Василенко, 1965 р.) та «Микита Кожум'яка» (реж. Манук Депоян, 2016 р.), про останню і піде мова. Це український анімаційний фільм-фентезі, створений на студії «Panama Grand Prix» з використанням 3-D технологій. Загальний кошторис «Микити Кожум'яки» становить 97,3 млн грн, з яких 4 млн профінансувало Держкіно. Картина брала участь у відборі з висування фільму від України на ювілейну 90-ту премію «Оскар» у категорії «Найкращий фільм іноземною мовою», взяла участь у Канському кінофестивалі «Кіноринок» та отримала контракти на показ у кінотеатрах 15 країн. Також відзначена як «Найкращий анімаційний фільм» від національної кінопремії «Золота дзига» (2017). У основу мультфільму покладена однойменна казка Антона Сіяніки, в якій розповідається про сім'ю Кожум'яків, де батько – славнозвісний «переможець дракона» і радить своєму молодшому синові Микиті продовжувати родинну справу. Натомість хлопчик марить подвигами, і доля дарує йому такий шанс. Образ хлопчика надзвичайно живий, позитивний та близький маленьким глядачам. Микиті також не все відразу вдається, і він може помилятися, бути необачним чи необережним, проте має впевненість і відвагу, тому долає всі труднощі і врешті перемагає драко-

на. Саме такий образ героя, який схожий на звичайного хлопця і має впізнавані риси характеру, хочеться брати за приклад і наслідувати маленьким глядачам.

З перших кадрів фільму глядач поринає в український колорит, атмосферу життя звичайної сільської родини. Для створення автентичної картини у кадрі використовували елементи трипільської культури. Поруч з традиціями та звичаями повсякденного життя, демонструється фантастичний світ з магією, перетвореннями, драконами та фантастичними істотами. Окремої уваги заслуговує якісне озвучення анімаційної картини – відьму озвучила Руслана Писанка, Кирила – силач Василь Вірастюк, харизматичного кажанчика – Віктор Андрієнко, Микиту – Арсен Шавлюк (лауреат конкурсу «Голос діти»). Спеціально для стрічки було записано сім пісень, головний саундтрек виконала Злата Огневич, що додало особливості самобутності та ліричності картині. Візуальна частина стрічки виконана на досить високому рівні, одним з авторів комп'ютерних ефектів став Михайло Славов (займався світовими релізами «Форсаж», «Аліса у Задзеркаллі» та ін.), а консультантом візуальних спецефектів виступив Марк Пінхейро (його попередній проєкт – «Гра престолів»). «Микита Кожум'яка» відбувся і став суттєвим проривом для української сучасної 3-D анімації та зацікавив українських глядачів.

Ще одна знакова українська 3-D картина, на якій хотілося б зупинитися, – це «Викрадена принцеса: Руслан і Людмила» (реж. О. Маламуж, 2018 р.). Проєкт стрічки переміг на дев'ятому пітчінгу і отримав часткове фінансування від Держкіно (20 % від усієї суми), створювалася вона на кіностудії «Анімаград». З бюджетом у 3,7 млн дол., «Викрадена принцеса» продемонструвала рекордні для нашої країни касові збори – в Україні 1,4 млн дол. і за кордоном – 6,9 млн дол. Це досить високі показники для української анімаційної продукції у прокаті, такий глядацький успіх був обумовлений насамперед професійним підходом до створення стрічки. Для покращення сценарію були запрошені американські та європейські сценаристи. Оповідь розгортається динамічно, головні герої яскраві, сюжет логічний і зрозумілий. У фільмі багато гумору та курйозних ситуацій, які викликають усмішку не лише у дітей, а й у дорослих. Фільм відразу створювався для закордонного прокату і зрештою був продемонстрований у більше ніж 30 країнах, тому знімався англійською мовою і потім дублювався українською на професійному рівні. Усі герої мають свої неповторні голоси й однозначно

прекрасно доповнюють образи персонажів (були запрошені відомі українські актори – О. Завгородній, Н. Дорофєєва, С. Притула, Ю. Горбунов, Д. Монатик, М. Єфросініна, В. Вірастюк та інші). Проте не все вдалося авторам картини – відчувається певне «перегрівання» та кривляння персонажів у кадрі, також хотілося б бачити більше автентичності, наших традицій, характерних локацій, адже дія відбувається у Києві, проте саме місто не впізнається. Та попри певні недоліки, переваг у цій картині більше. Це перший український 3-D мультфільм, який створений на такому високому рівні, має глядацький і, відповідно, касовий успіх.

Ще однією повнометражною анімаційною картиною, створеною за сучасними 3-D технологіями, стала «Клара та чарівний дракон» (реж. О. Клименко, 2019 р.), знята кінокомпанією Image Pictures. Відразу привертають увагу яскравість і насиченість кольорової гами картини. Можливо, це було зроблено для зацікавлення найменших глядачів, адже мультфільм має рейтинг 0+, а малеча краще сприймає яскраві предмети. Орієнтація на найменших простежується й у подачі історії – ситуації з героями часто прямолінійні й мають повчальний характер, також наявні короткі вигуки: «А», «О», «Ммм» та інші, після яких є невелика пауза, що притаманне продукції для найменшеньких. Старшим дітям такі вигуки і повчання навряд чи сподобаються, що дещо зменшує глядацьку аудиторію. А повнометражні мультфільми розраховані все ж таки на старших дітей і їх батьків, малюкам важко довго тримати увагу і переглядати повнометражну стрічку. Анімація у стрічці «Клара та чарівний дракон» заслуговує на високу оцінку: динамічні сцени, добре промальовані персонажі й тло – з детальними і достовірними текстурами. Загалом, це новий щабель розвитку української 3-D анімації, яка наближається до європейських стандартів. «Клару та чарівного дракона» так само як «Викрадену принцесу» створювали відразу англійською мовою, а потім робили український дубляж. Це відбувається через практичність створення ліпсінгу (синхронізація візуального і звукового ряду, коли персонажі говорять у кадрі) англійською мовою, для кращого продажу та розповсюдження на міжнародних ринках. Стрічка вийшла у прокат у Болгарії, Угорщині, В'єтнамі, Литві та Україні. Саундтрек до фільму українською та англійською мовами створив відомий український інді-поп гурт PUR: PUR.

У 2017 році сталася визначна подія в історії вітчизняної анімації – Україна вперше на міжнародному анімаційному фестивалі представляла влас-

ний стенд. Цей фестиваль проходив у французькому місті Ансі і вважається одним з найпрестижніших європейських анімаційних форумів ще з 1960 року. Український стенд було організовано ГО «Українська анімаційна асоціація» за підтримки Держкіно, Міністерства культури та Міністерства закордонних справ, а також за участі незалежних студій. Якщо раніше відбувалися представлення українських анімаційних фільмів по окремоті, то зараз маємо надію, що з появою спільного стенду наших митців та їх картини вже будуть ідентифікувати як представників саме з України, які мають унікальні, різноманітні особливості вираження, проте спільну історію, традиції, культуру. Маленькими кроками вітчизняні митці стають видимими і нашій, і світовій аудиторії, і відбувається відродження української анімаційної школи.

Також знаковою подією в Україні стало створення кінофестивалю для дітей та підлітків «Чілдрен Кінофест» у 2014 році, який проходить у багатьох містах нашої країни. На ньому можна переглянути кращі іноземні та українські картини, створені за останні роки для підростаючого покоління глядачів. Цікавою особливістю «Чілдрен Кінофесту» є те, що в рамках фестивалю відбувається конкурс короткометражних фільмів, знятих дітьми віком від семи до чотирнадцяти років. Ці картини також оцінюються спеціальним журі, й кращі з них нагороджуються, що слугує мотивацією для підростаючого покоління юних кінематографістів. Основна мета фестивалю – розвивати традицію спільних сімейних переглядів і залучення молодого покоління до створення кінофільмів.

Слід також відзначити активний розвиток української анімації на телебаченні. Телеканал ПЛЮСПЛЮС створює власний телевізійний контент, зокрема оригінальні мультсеріали «Казка з татом», «Корисні підказки», «Це наше і це твоє», «Світ чекає на відкриття» та інші. Враховуючи телевізійну специфіку, мультсеріали створені у 2-D, що значно спростило і здешевило їх виробництво. Хочеться детальніше розглянути кілька таких серіалів. Отже, у телепроекті «Казка з татом» (з 2013 р.) відомі особистості читають казки дітлахам, а казкові герої з книги оживають на екрані та перетворюються у невеликий мультфільм. Цей мультсеріал покликаний відродити традицію сімейного читання і важливість ролі батька у вихованні дітей. Казки начитують відомі українці – І. Малкович, В. Козловський, А. Анатоліч, Ю. Горбунов, О. Скрипка, Р. Сенічкін, В. Бронюк та інші. Мультсеріал «Корисні підказки» (з 2014 р.) вчить дітей ставити запитання, керувати своїми емоціями, розмірковувати, приймати рішення, робити дослідження та ще

вирішенню багатьох важливих проблем. Подається ця інформація дуже легко і в зрозумілій для малечі формі. «Це наше, і це твоє» (з 2014 р.) – мультсеріал, у якому йдеться про різноманітні багатства України, якими варто пишатися. Це і природні ресурси, і винаходи, і звичаї, і обряди... Проект був неодноразово нагороджений, зокрема отримав телевізійну премію «Телетріумф». Мультсеріал «Світ чекає на відкриття» (з 2017 р.) спонукає дітей до творчості, допомагає повірити у себе. У ньому розповідається про різні відкриття, про сміливість мріяти і вигадувати, не боятися помилок і невдач. Мультсеріали «Це наше, і це твоє» і «Світ чекає на відкриття» рекомендовані як додатковий матеріал для вивчення у початкових класах школи.

Простежуючи розвиток української анімаційної школи, слід зазначити, що з'явилися приватні студії, які займаються виробництвом та розповсюдженням анімаційних проєктів. Зокрема, це «Червоний собака» (з 2005), «Panama Grand Prix» (з 2011), Animagrad (з 2012), «Baraban» (з 2013), «Новаторфільм» (з 2006), HanzhonkovFilm (з 2009), Karandash (з 2016), «Chernov Animation» (з 2018) та інші. На цих студіях було випущено багато нових анімаційних фільмів, деякі з яких розглянуто вище. На превеликий жаль, державну кіностудію «Українська кіностудія анімаційних фільмів» («Українамафільм», 1959–2019 рр.) було реорганізовано і приєднано до «Довженко-Центру» (за існування якого зараз точиться боротьба). Незважаючи на те, що студія має таку довгу історію, на ній працювали відомі українські мультиплікатори й було випущено знакові мультфільми.

Висновки. Підбиваючи підсумки, зазначимо – ще зовсім нещодавно сучасної кінопродукції для дітей власного виробництва майже зовсім не було (як власне і для дорослої аудиторії). Проте потроху ситуація змінюється – все більше з'являється українських ігрових та анімаційних картин для дітей, які частково або повністю фінансуються державою. А це дуже важливий показник, коли державні кошти вкладаються у створення фільмів, що свідчить про зацікавленість у розвитку національного кіномистецтва. З проаналізованих вище стрічок стає зрозуміло, що українська держава почала потроху фінансувати кінематографічні проєкти, подекуди навіть повну вартість. Також до виробництва картин залучаються іноземні спеціалісти, що сприяє підвищенню якості екранного продукту. Особливо важливо переймати досвід створення повнометражної 3-D анімації. Наші кінематографісти поки що на початку шляху – вийшло у

прокат лише кілька таких картин. Тоді як світова практика демонструє щороку яскраві приклади створення анімаційних 3-D стрічок: «Думками навиворіт» (2015 р.), «Звірополіс» (2016 р.), «Бейбі Бос» (2017 р.), «Крижане серце» (2013 р. і 2019 р.), «Лука» (2021 р.) та інших. Кожен новий фільм демонструє сучасні технологічні можливості 3-D анімації та захоплюючі сюжети, які цікаві широкому колу глядачів.

Якість картин з кожним роком покращується, простежується постійний розвиток і удосконалення технічної складової виробництва. Кінематографісти орієнтуються на західний ринок, переймають досвід і намагаються створити анімаційний продукт, який зацікавить і українських, і закордонних реципієнтів. Проте, незважаючи на це, українська анімація в переважній більшості не копіює західні образи, а намагається створити яскравих і самобутніх героїв, наділити їх характерними рисами. Працюючи над анімаційними картинками, аніматори часто звертаються до народних казок, легенд, обрядів, традицій... Казкові герої оживають і постають перед маленькими глядачами оновленими, осучасненими, проте рідними і впізнаваними – Котигорошко, Кожум'яка, Вій, Змій Горинич, Чорт, Бабай, Кіт Вуркіт, Мавка, козаки та багато інших... Найчастіше у стрічках піднімаються одвічні теми боротьби добра і зла, здолаття численних перешкод заради кохання, пошуку себе і свого життєвого шляху, допомоги ближньому. Сценаристи намагаються створювати такі сюжети, які будуть зрозумілі та цікаві й найменшим глядачам, і вже дорослій аудиторії.

Слід зауважити, що за останнє десятиліття в Україні вперше вийшла така кількість анімаційних проєктів, повнометражних і короткометражних, для кінотеатрів та телебачення. Дедалі більше з'являється фільмів для дітей та підлітків, які є надважливими у контексті формування особистості юного глядача, його самоідентифікації та передачі йому універсальних цінностей. У сучасному світі цифрових технологій, саме через екран відбувається засвоєння значної частини інформації. І до юних глядачів через кіно легше донести різні аспекти морально-етичної проблематики, національної свідомості та патріотичного спрямування. Проте поки що анімаційних фільмів випускається все ще небагато і це перші кроки аніматорів на шляху до відродження української школи анімації. Вже виявляються і суттєві помилки у цьому напрямку, зокрема закриття «Українафільм», студії, яка випустила знакові мультфільми та має багаторічну історію. Також все ще виділяється дуже мало коштів

на розвиток анімаційної галузі. Після повномасштабного вторгнення росії та початку війни, дедалі важче стає фінансувати культурну сферу. Більшість коштів спрямовується на військові потреби та відновлення зруйнованої інфраструктури. Однак уже давно ведеться інформаційна війна з країною-агресором, і анімаційна галузь має тримати свій інформаційний фронт – створювати якісний анімаційний продукт, через який говорити з глядачами – і тут, і за кордоном. Маємо надію, що все ж таки вдасться знайти фінансування й для цієї надважливої галузі нашої культури.

Джерела та література

- Брюховецька, Л., Канівець, А. *Українська анімація: збірник статей*. Київ: Фенікс, 2018. 264 с.
- Інформація з сайту кінофестивалю Чілдрен Кінофест*. URL: <https://childrenkinofest.com>
- Мараховська, К. *Феномен української анімації: історичний контекст*. URL: <http://www.sci-notes.mgu.od.ua/archive/v31/40.pdf>
- Пересада, М. Дитяче кіно стає недитячим. *Медіакритика*. URL: <https://www.mediakrytyka.info/za-scho-krytykuyut-media/dytyache-kino-staye-nydytyachym.html>
- Підгора-Гвядзовський, Я. (2019). «Клара» для найменших. *Детектор медіа*. URL: <https://web.archive.org/web/20191103185056/https://detector.media/kritika/article/171954/2019-10-29-klara-dlya-naimenshikh/>
- Скичко, О. (2015). 90 років анімації в Україні. *TCH*. URL: <http://tsn.ua/special-projects/animation/>
- Хоменко, В. 10 українських мультфільмів, про які ви не знали. *INSIDER*. URL: <https://web.archive.org/web/20180429043527/http://www.theinsider.ua/art/10-ukrayinskikh-multfilmiv-pro-yaki-vi-ne-znali/>

References

- Bruhovetska, L., Kanivets, A. (2018). *Ukrainian animation: a collection of articles*. Kyiv: Fenix,. 264 с. [in Ukrainian]
- Information from the site of the Children Film Festival*. URL: <https://childrenkinofest.com> . [in Ukrainian]
- Marahovska, K. *The phenomenon of Ukrainian animation: historical context*. URL: <http://www.sci-notes.mgu.od.ua/archive/v31/40.pdf> . [in Ukrainian]
- Peresada, M. Children's movies become non-children's. *Media criticism*. URL: <https://www.mediakrytyka.info/za-scho-krytykuyut-media/dytyache-kino-staye-nydytyachym.html> . [in Ukrainian]
- Pidgora-Gviadovsky, J. (2019). «Clara» for the little ones. *Media detector*. URL: <https://web.archive.org/web/20191103185056/https://detector.media/kritika/>

- article/171954/2019-10-29-klara-dlya-naimenshikh/ . [in Ukrainian]
- Skychko, O. 90 years of animation in Ukraine. *TSN*. URL: <http://tsn.ua/special-projects/animation/> . [in Ukrainian]
- Khomenko, V. (2015). 10 Ukrainian cartoons you didn't know about. *INSIDER*. URL: <https://web.archive.org/web/20180429043527/http://www.theinsider.ua/art/10-ukrayinskikh-multfilmiv-pro-yaki-vi-ne-znati/> . [in Ukrainian]

Oleksandra Shapoval

Ukrainian modern animation: achievement, problems and prospects

Abstract. The aim of the article is to study the development and formation of the Ukrainian modern animation, identify new trends and directions of development. The author analyzes films created by animators over the past ten years, because this is the period of active development of modern Ukrainian animation.

Keywords: Ukrainian animation, national consciousness, modern technologies, animated series.